

ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับการ
ป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

THE EFFECTS OF COOPERATIVE LEARNING METHODS TOWARDS THE
KNOWLEDGE ON ORAL CAVITY DISEASES PREVENTION OF
PRATHOMSUKSA 4 STUDENTS

ทรงพล ต่อนี่*

จุกามาศ เทพชัยศรี*

ชมพูนุท เชื้อวิเศษ**

Songpol Tornee*

Chutamat Tapchaisri*

Chompoonoot Saewisad*

Abstract

This quasi-experimental research was conducted to study the effects of cooperative learning method towards the knowledge on oral cavity diseases prevention of Prathomsuksa 4 students. The samples were 63 Prathomsuksa 4 students of two schools selected by purposive sampling. Thirty two students in Prathomsuksa 4 of Suraoseraew School were selected as the experimental group and 31 Prathomsuksa 4 students from Samyeakklonglorlae School were selected as the control group. The experimental group received the learning method program constructed by the researcher and the control group received normal health education program. The data were collected by questionnaire and were then analyzed through percentage, mean, standard deviation, dependent samples t-test and Independent samples t-test. The results indicated that after receiving cooperative learning method, the students in experimental group had the knowledge on oral cavity diseases prevention better than before receiving cooperative learning method with statistically significant difference at .05 level and the students in experimental group had the knowledge on oral cavity diseases prevention better than the students in control group with statistically significant difference at .05 level.

Keywords : Cooperative learning method, Knowledge on oral cavity diseases prevention

* ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** นักวิชาการอิสระ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 63 คน โดยกลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุเหร่าซีรอ จำนวน 32 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ และกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามแยกคลองหล่อ แผล จำนวน 31 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (Dependent samples t-test , Independent samples t-test) ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือนักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือนักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปาก

บทนำ

ช่องปากนับว่าเป็นอวัยวะที่สำคัญของร่างกาย เพราะเป็นด่านแรกของระบบการย่อยอาหาร ขณะเดียวกันก็มีหน้าที่สัมพันธ์กับระบบอื่นๆ ของร่างกายด้วย เพราะเป็นสาเหตุของการเกิดโรคในระบบอื่นๆ ของร่างกายได้ ดังนั้นช่องปากจึงเปรียบเสมือนประตูสุขภาพ ของร่างกาย (พจนานารถ พุ่มประกอบศรี : 2535: 9) การสร้างเสริม ป้องกันและดูแลสุขภาพช่องปากจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป้าหมายหลักของการดูแลสุขภาพช่องปากคือ การรักษาฟันไว้เพื่อใช้งานให้นานที่สุด และป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุหลักของการสูญเสียฟัน คือโรคฟันผุ ซึ่งมักพบในเด็กวัยเรียน จากข้อมูลรายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากระดับประเทศครั้งที่ 6 พ.ศ. 2549-2550 พบว่าร้อยละ 56.87 ของเด็กมีประสบการณ์เป็นโรคฟันผุ (กองทันตสาธารณสุข. 2551 :19-20) โดยอัตราการเกิดโรคฟันผุจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามอายุที่เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันโรคปริทันต์ระยะแรก โดยเฉพาะโรคเหงือกอักเสบมักเกิดขึ้นในช่วงวัยเด็กแล้วค่อยๆ ทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงวัยกลางคน จึงทำให้มีความจำเป็นในเรื่องของการเร่งรัดควบคุมและป้องกันโรคในช่องปากของเด็ก เพื่อลดการสูญเสียฟันอันเกิดจากโรคฟันผุ และโรคเหงือกอักเสบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแนวคิดเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เรื่องทันตสุขภาพ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปาก

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 63 คน โดยกลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุเหร่าซีรอ จำนวน 32 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ และกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามแยกคลองหล่อแหล่ จำนวน 31 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามและแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปาก มีลักษณะเป็นแบบปรนัย (Multiple choices) 4 ตัวเลือก โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.66
2. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ โดยมีระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 6 สัปดาห์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงโรงเรียนที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างเพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง จัดกิจกรรมตามการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ จากนั้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐานโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียนภายในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) และ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่าที (Independent samples t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุเหร่าชีรอ จำนวน 32 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ และกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามแยกคลองไหลแหล จำนวน 31 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียนภายในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่าที (Dependent samples t-test)

การทดลอง	n	\bar{X}	SD	t	p
ก่อนทดลอง	32	45.83	11.82	22.90 *	< .001
หลังทดลอง	32	96.25	4.13		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่าที (Independent samples t-test)

กลุ่มที่ศึกษา	n	\bar{X}	SD	t	p
กลุ่มทดลอง	32	96.25	4.13	5.59 *	< .001
กลุ่มควบคุม	31	86.24	9.10		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่าที (Independent samples t-test) พบว่า ภายหลังจากได้รับการ

จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือนักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือนักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในช่องปากดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ประกอบไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย มีการถ่ายทอดความรู้ด้วยสื่อการสอนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ นักเรียนได้มีการปฏิบัติทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นระหว่างการเรียนรู้จะมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม มีการอภิปรายร่วมกัน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้มากขึ้น (สมศักดิ์ นาคนาม . 2545 : 20) สอดคล้องกับจันทร์ ตันติพงศานุรักษ์ และสุขเกษม ปิตดา (2544 : 4-5) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการสอนที่จะพัฒนานักเรียนในด้านวิชาการและทักษะทางสังคม โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติร่วมกันจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการเรียนร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของศิริพร งามแสง (2546 : 114) ที่ทำการศึกษาผลของโปรแกรมทันตสุขศึกษาในการป้องกันโรคฟันผุและเหงือกอักเสบของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มทดลอง หลังจากได้รับโปรแกรมทันตสุขศึกษามีความรู้ในการป้องกันโรคฟันผุและเหงือกอักเสบดีกว่าก่อนการทดลองและดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทางสุขภาพในเรื่องอื่น เพราะเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการติดตามผลเรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคในช่องปาก เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงในระยะยาว และความคงทนของพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคในช่องปาก

เอกสารอ้างอิง

- กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข . (2551) . รายงานผลการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2549-2550 ประเทศไทย . นนทบุรี : กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- จันทร์ธา ดันติพงศานุรักษ์ และสุขเกษม ปิตตา . (2544) . การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ . กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.
- พจนารถ พุ่มประกอบศรี . (2535). คู่มือการดูแลปากและฟัน . กรุงเทพฯ : แกลเลอรี มีเดีย แอนด์โปรดักส์.
- ศิราพร งามแสง . (2546) . การประยุกต์ใช้ทฤษฎีความสามารถตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม ในการป้องกันโรคฟันผุและเหงือกอักเสบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- สมศักดิ์ นาคนาม . (2545) . การเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดทุ่งสวน) จังหวัดกำแพงเพชร . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .